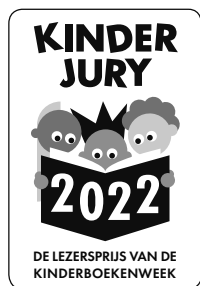

ZEVEN GEVAREN

Februari 1958

ISBN 978 90 00 37768 8

ISBN 978 90 00 37769 5 (e-book)

NUR 283

© 2021 Van Holkema & Warendorf
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv

www.de-leukste-kinderboeken.com

www.jacquesvriens.nl

tekst Jacques Vriens

omslagontwerp Caren Limpens

zetwerk binnenwerk ZetSpiegel, Best

Iedere dag als ik naar school loop, dreigen er zeven gevaren. Of eigenlijk zes, want het zevende gevaar is meester Hoeben. En die is er altijd.

Ons huis ligt aan het begin van de Torenstraat. Helemaal aan het eind is de school, bijna een halfuur lopen. Dat is net zo saai als de geschiedenisles van onze meester. En daarom zorg ik voor gevaren.

Mijn **eerste gevaar** is de mandenwinkel van Bruins, een stukje verderop in onze straat. Voor de deur ligt een Duitse herder. Hij heeft gemene gluuuroogjes en een bek die halfopen hangt alsof hij wil zeggen: ‘Hé, Jakob Veenman, zie je mijn tanden? Eén hap en je arm ligt eraf. Bij twee happen je been en bij drie je piemel.’

’s Ochtends zet Bruins zijn halve winkel buiten om klanten te lokken. Grote rieten wasmanden, hondenmanden en boodschappenmandjes.

Bernard, zo heet de valse hond, ligt meestal buiten in een mand te slapen om reclame te maken voor zijn baas.

Als er grote mensen langskomen, slaapt hij rustig door, maar Bernard haat kinderen.

Ik kan natuurlijk oversteken en met een grote bocht om hem heen lopen, maar dat vind ik laf. Héél voorzichtig sluip ik voorbij. Met een beetje geluk hoor ik alleen wat gesmak en af en toe een raar hoog piepje. Dan droomt hij van een heerlijk hapje kind.

Gelukkig zit Bernard vast aan zijn grote mand met een riem.

Meestal, want laatst was meneer Bruins het vergeten. Toen de hond mij zag, stapte hij grijnzend uit zijn mand en sloop als een wolf op me af. En ik was zo stom om te blijven staan, alsof mijn voeten waren vastgeplakt aan de stoep. Meneer Bruins heeft me gered. Hij kwam naar buiten stormen en brulde: 'In je mand! Af! Lig!' Bernard sjokte terug naar zijn mand en plofte erin neer als een zak aardappelen.

Vandaag gaat het goed. Ik zie alleen zijn bruinzwarte oren als dreigende vlaggetjes boven de rand uitsteken. Zeker geen zin in een hapje Jakob Veenman.

Halverwege de Torenstraat moet ik het smalle Annastraatje oversteken en daar is **gevaar twee**: Tinus Seelen.

Iedere dag gaat hij op pad met kar en paard en roept: 'De schillenboer!' Hij kan nog harder schreeuwen dan onze meester.

Dan komen de mensen naar buiten met grote tonnen vol etensresten. Tinus Seelen kiepert die leeg in zijn kar en brengt dat afval naar boeren voor hun varkens.

Hij komt altijd vanuit het Annastraatje de Torenstraat in denderen. Zijn paard is zo blij dat hij weer op pad mag, dat hij er flink de vaart in zet. Als je dan oversteekt, kun je zomaar vertrappt worden. 'Opzij, oelwapper,' roept Tinus Seelen, 'zie je niet dat ik eraan kom.'

Natuurlijk zie ik dat en ik heb hem ook al geroken, want Tinus Seelen maakt nooit zijn wagen schoon. Het ruikt alsof iemand stukjes rotte appel in je neus propt.

Gevaar drie is een eindje verderop. Achter een oude, bouwvallige muur naast de kerk ligt het kerkhof. Hier maak ik altijd een sprintje, want ik beeld me in dat die muur kan omvallen. Niet zomaar, nee, hij wordt omgeduwd door **gevaar vier**: de eenzame doden die ontsnapt zijn uit hun graf. Dat gebeurt natuurlijk niet echt, maar ik wil op weg naar school áltijd zeven gevaren.

Daarna komt er iets leuks en ongevaarlijks: de snoepwinkel van

Ria Grootjes. De deur staat open en ik snuif de geur op van drop en chocolade. Even blijf ik voor de etalage staan en kijk verlekkerd naar spekkies, dropveters, muizen, kaneelstokken en toverballen. Op zondagmiddag is de winkel van Grootjes ook open. De hele week denk ik na over wat ik zal kopen van mijn zondagsdubbeltje. Na Ria Grootjes komt **gevaar vijf**: Antoon uit mijn klas.

Ik ren zijn huis voorbij, maar hij heeft me al gezien, want Antoon ligt iedere dag als een dikke vette kater achter de voordeur op de loer, klaar om toe te slaan.

'Hé Veenman, ik loop met je mee.'

Antoon is groot, log en lomp. Zijn hoofd lijkt op een chocolade-ei uit de winkel van Ria Grootjes. Hij begint meteen op te scheppen: 'Ik heb wel veertien Dinky Toys. En jij?'

Ik heb maar een paar van die kleine ijzeren autootjes en dat vind ik al heel wat, want ze zijn best duur. Ze waren trouwens eerst van mijn grote broer Marius.

'Drie,' antwoord ik.

'Dat lieg je.' En Antoon geeft mij een stomp tegen mijn schouder. 'Zeg dat je liegt, Veenman.'

'Ik lieg.' En ik voel me een lafbek, maar Antoon is veel sterker en één stomp is genoeg, want die zijn keihard.

Op school vinden we Antoon allemaal raar, maar daar kan hij niks aan doen. Gerrit van de bakker zegt dat er iets fout is gegaan bij Antoons geboorte.

Eigenlijk weet ik bijna niks over dat soort dingen; net als de andere jongens uit onze klas. Gerrit zegt dat baby's er 'van onderen' uit komen bij een vrouw. Dat heeft hij van zijn grote zus Hennie gehoord. Die vertelde ook dat Antoons eierhoofd klem had gezeten bij zijn geboorte. We wilden nog veel meer horen van Gerrit, maar die zei: 'Verder weet ik er niks van.'

Ik heb geluk, want we komen langs de bakkerswinkel van Gerrits vader waar zijn grote zus Hennie achter de toonbank staat. Antoon

bonst met zijn enorme vuisten op de ruit van de etalage en roept: 'Hennie hier, Hennie hier!'

Ze zwaait terug.

'Koekjes,' roept Antoon en hij likt met zijn grote tong over de winkelruit. Hij weet dat Hennie naar buiten komt om hem blij te maken met iets lekkers.

Ik ga ervandoor en hoef alleen nog langs **gevaar zes**: de kinderlokker.

Vlak bij onze school staat een groot huis met een rode deur en hoge ramen met groene luiken die altijd dicht zijn. Heel lang woonde er niemand, maar sinds een paar weken staat er soms een raam een beetje open. Gerrit van de bakker was de eerste uit onze klas die begon over een kinderlokker.

'Wat doet die dan?' vroegen wij.

'Hij lokt je naar binnen met snoep,' zei Gerrit, 'en dan gaat hij vieze dingen met je doen.'

'Wat voor vieze dingen, Gerrit?'

Dat zou hij aan zijn grote zus Hennie vragen, maar die wist alleen te vertellen 'dat kinderlokkers aan je willen zitten'.

Daarna begonnen we van alles te verzinnen. Ze nemen je op schoot en aaien over je billen en wriemelen aan je piemel. En bij meisjes gaan ze met hun hand onder hun rokje. Maar je hebt ook kinderlokkers die je opsluiten in de kelder en je vetmesten. En als je mals genoeg bent, hakken ze je in stukken en eten je op. Er zijn trouwens ook kinderlokkers die je meteen doodmaken.

Eigenlijk vind ik die verhalen over kinderlokkers een beetje kinderachtig, maar ik weet het ook niet helemaal zeker. Daarom schrik ik toch als ik langs het grote huis loop. Vandaag staan er zomaar twee ramen wagenwijd open. Dat is nog nooit eerder gebeurd. En de groene luiken zijn als vleugels naar buiten geklapt. Als een speer hol ik er voorbij, maar ik kan het niet laten om heel even naar binnen te gluren. Zie ik daar wat?

Een eindje verderop blijf ik staan. Zal ik teruggaan? Dan ben ik de eerste die op school kan vertellen: 'Ik heb de kinderlokker gezien.'

Ineens hoor ik deftige muziek.

Mam heeft op zondagmiddag vaak de radio aanstaan met van die muziek. Soms wordt erbij gezongen over verliefd zijn of zo. En ze gaan zingend dood.

Voorzichtig loop ik terug en luister aandachtig. Ik hoor geen gezang, maar zachte vriendelijke klanken van een piano. Ik vind het bijna mooi. Zou dit een truc zijn om je te lokken met muziek in plaats van snoep?

Op mijn tenen probeer ik naar binnen te kijken, maar het raam is te hoog.

In de verte hoor ik Antoon roepen: 'Veenman wacht nou, ik heb koekjes.'

Ik draai me om en ren naar school.

Vandaag vallen de gevaren mee.

Alleen het **zevende gevaar** is er altijd: meester Hoeben!

MEESTER HOEBEN

‘Veenman, zit recht en armen over elkaar!’

Ik schiet overeind in mijn bank.

‘Manders, hou op met dat gepeuter in je neus!’

‘Boogaards, hou je voeten stil.’

In onze vijfde klas zijn we met tweeënvijftig jongens.*

Meester Hoeben zit vooraan op een verhoging. Hij is lang en mager en kamt zijn haar altijd strak naar achteren met opzij een kaarsrechte scheiding. Hij smeert er volgens mij iedere dag een halve pot Brylcreem in, het spul dat mijn broer Marius ook gebruikt. Daardoor glimt Hoebens haar altijd en zit geen sprietje verkeerd.

Vanaf zijn troon gluurt onze meester de hele dag naar ons, als een roofvogel die op zoek is naar een prooi.

‘Van Tiel, tweede waarschuwing wegens te veel wauwelen. Kwartier nablijven.’

Hans van Tiel zit in de bank achter mij. Ik draai me om en grijns naar hem. Van Tiel is de grootste rotzak van onze klas, dus hoe meer straf, hoe beter.

Hij kijkt me vuil aan, buigt zich naar voren en hijgt in mijn oor: ‘Ik pak je nog wel, Veenman.’

Stom, ik had me niet moeten omdraaien. Dat wordt vechten en Van Tiel wint altijd.

* De vijfde klas is tegenwoordig groep zeven. En in 1958 waren de klassen echt zo groot!

Hoeben heeft hem ook horen hijgen: ‘Derde waarschuwing Van Tiel. Halfuur nablijven.’

Hans protesteert: ‘Ja, maar meester...’

‘Van Tiel, ik wil geen commentaar.’

‘Ja, maar...’

‘Van Tiel!’

‘Maar meester hij...’

‘Jij weet van geen ophouden, Van Tiel.’

‘Meester, Jakob lachte me uit.’

‘Ha, dat heb ik gezien,’ antwoordt Hoeben triomfantelijk. ‘Veenman, éérste waarschuwing.’

Achter mij gniffelt Van Tiel.

De rest van de dag moet ik me onopvallend gedragen. Hoeben houdt van straffen die steeds erger worden. Eerste waarschuwing wil zeggen: Vanaf nu zien mijn roofvogelogen je elke seconde.

Tweede waarschuwing: Kwartier nablijven. Derde: Halfuur.

En wie dan nog de heldenmoed heeft om tegen de wetten van Hoeben in te gaan: Tien staartdelingen uitrekenen op drie cijfers achter de komma.

‘Zonder telfouten,’ zegt hij er altijd bij met een vals lachje.

In ons lokaal staan drie rijen met houten banken. Je past net met zijn tweeën in een bank. Josje Kerkhofs is mijn buurman. Het voelt alsof we achter een toonbank zitten. We kunnen allebei ons bovenblad openklappen om iets uit onze kastjes te pakken. Met onze rug leunen we tegen een brede plank aan.

Hoeben roept vaak: ‘Armen over elkaar en recht zitten!’ Dat gaat vanzelf met dat stuk hout in je rug. Mijn voeten steunen ook op een plank. Ik kan er makkelijk bij maar Josje Kerkhofs niet, want hij is de kleinste jongen van de klas. Vaak zit hij met zijn benen te zwaaien en dan schudt onze bank. Dat is vervelend als ik moet schrijven.

Verder zeurt Josje altijd over ‘de grens’, waar de klep van mijn

kastje tegen die van hem aankomt. Zodra een puntje van mijn schrift op zijn helft ligt, fluistert hij scherp: 'Jakob, weg!' Toch probeer ik aardig tegen hem te zijn, want hij wordt vaak gepest omdat hij zo klein is. Daarom leen ik hem af en toe een *Suske en Wiske*.

Maar het blijft lastig om aardig te zijn, want Josje stinkt. De meeste jongens, zoals ik, krijgen één keer per week een schone onderbroek. Josje doet volgens mij wel een maand met dezelfde broek. Hij woont erin.

Vandaag legt meester eerst iets uit over procenten. Ik haat Hoeben, maar moet toegeven dat hij twee goeie dingen heeft: hij kan mooi voorlezen en goed uitleggen. Je moet goed opletten, want zodra hij klaar is, zegt hij: 'Zo jongens, laten we eens kijken wat jullie ervan hebben opgestoken.'

Er gaat een siddering door de klas, want hij verzint altijd iets wat je niet meer weet.

'Veenman, hoeveelste deel is twintig procent.'

'Eén vijfde deel.'

'Een vijfde wat?'

'Eén vijfde deel, meester.'

'Manders, hoeveel procent is één achtste deel?'

'Eeh... eeh... eeh...'

'Niet opletten Manders, maar wel peuteren. Naar achteren!'

'Ja, maar m-m-m-meester...!'

'Ik zei: aftaaien, Manders!'

Achter in onze klas is nog anderhalve bank vrij.

Op de halve bank die al bezet is, zit Antoon met het eierhoofd. Die krijgt alleen maar makkelijke sommetjes en leest uit boekjes van de tweede klas.** Aan het eind van de dag mag hij de plantjes water geven, als hij zich tenminste rustig heeft gehouden. Dat lukt

** Tegenwoordig groep vier.

hem wel, want de halve tijd ligt Antoon met zijn hoofd op zijn armen zacht snurkend te slapen.

'Naar achteren' is een grote vernedering.

Je moet er de hele ochtend blijven zitten. En om het nog erger te maken, doet meester net of je lucht bent, je zit erbij voor Piet Snot. Na rekenen krijgen we dictee en dat is voor mij een ramp.

Meester deelt blaadjes uit en commandeert: 'Recht zitten en pen in de aanslag.'

Ik pak mijn pen uit de smalle richel boven aan mijn kastje. Het is een los ijzeren kroontjespennetje dat je in een houten houdertje klemt. Voorzichtig doop ik mijn pen in het inktpotje dat naast de richel zit.

Mijn buurman steekt zijn vinger op.

'Kerkhofs?' vraagt Hoeben.

'Mijn inkt is op, meester.'

Met een zucht staat meester op en stapt van zijn troon.

Uit de kast pakt hij een grote fles inkt en hij komt met dreunende stappen naar ons toe.

Uit de hals van de fles steken twee dunne pijpjes. Hoeben houdt de fles voorzichtig op zijn kant en uit een van de pijpjes klokt de inkt. Ineens merk ik dat de hand van Hoeben trilt. Onze roofvogel ziet dat ik naar zijn hand staar en hij kijkt me indringend aan met zijn helblauwe ogen. Er loopt een rilling over mijn rug. En misschien verzint ik het, maar het is net of hij wil zeggen: 'Veenman, hier hou je je mond over dicht.'

Hoeben stopt met schenken en vraagt vermoeid: 'Nog meer?'

Er gaan drie vingers omhoog.

Hij schenkt nog even door, maar ik durf niet meer te kijken.

Daarna beklimt hij zijn troon weer en zegt: 'Zin één: De tuinman sproeide het gazon tijdens de hittegolf wel twee keer per dag.'

Wat een rotzin!

Hoeben dicteert de zin in stukjes en ik worstel mij erdoorheen.

Terwijl hij weer van zijn troon stapt, volgt zin twee: ‘Door de warmte was het teer op de weg gaan smelten.’

Meester sluipt tussen de rijen door. Terwijl ik met het puntje van mijn tong uit mijn mond probeer om geen fouten te maken, staat hij ineens naast mij en krijg ik een okkernoot: met de knokkels van zijn vuist geeft hij een felle stoot tegen mijn schouder. ‘Veenman, het zijn geen tuitmannen, maar tuinmannen. En gazon is met een z en niet een s. Hittegolf is zonder n.’

In de bank achter mij komt Hans van Tiel overeind, gluurt over mijn schouder in mijn dicteeschrift en roept enthousiast: ‘Meester, er staat “reet” in plaats van “teer”.’

De hele klas ligt dubbel. Meester Hoeben niet.

‘Naar achteren, Veenman!’

Met mijn schrift en mijn pen slof ik richting neuspeuteraar en stotteraar Matje Manders en Antoon. Het wordt druk in de domme bankjes.

Over de rest van de ochtend valt weinig te vertellen. Alleen dat Hoeben vlak na het speelkwartier weer zeurt over in-de-rij-staan.

Als de eerste bel gaat, moeten we ons opstellen op een vaste plek op het plein.

De zesde mag het dichtst bij de ingang en wij daarnaast. Je staat met z’n tweeën naast elkaar in de rij met je armen recht naar beneden. Ik sta altijd naast Gerrit van de bakker, klaar om af te marcheren.

Bij de tweede bel moet het muisstil zijn. Op teken van hoofdmeester Janssen mag onze klas naar binnen. We lopen richting de deur, maar Hoeben brult: ‘Stop en opnieuw!’

We draaien ons om en gaan braaf terug naar onze plek.

Alle andere klassen mogen nu eerst naar binnen en wij moeten wachten.

Hoeben houdt een preek over ‘netjes in de rij lopen en je mond houden’.

We proberen het nog een keer. En nóg een keer en nóg een keer. En Hoeben maar commanderen: ‘Eén twee, één twee. En stop. En terug. En opnieuw!’

Volgens mij is de rij net zo recht als de scheiding in zijn haar. Je kunt er de bordlijniaal langs leggen.

Ik zie aan de grijns op het gezicht van Hoeben dat hij dit leuk vindt. Hij heeft ons in zijn macht en dat wil hij ons laten voelen ook.

Om twaalf uur mogen we naar huis om te eten.

Ik ben opgelucht, want mijn verbanning naar de achterste bank is voorbij.

Samen met Josje Kerkhofs loop ik naar huis. Op school durft hij nooit zoveel te zeggen, behalve zachtjes zeuren over de grens, maar nu gooit hij al zijn opgespaarde woorden eruit. Dat hij bang is voor Hoeben en dat hij een keer naar de Efteling gaat. Ze hebben er dit jaar een nieuw sprookje: een vliegende fakir die op een matje van de ene toren naar de andere vliegt. Nu is het sprookjespark nog dicht, maar in het voorjaar gaat het weer open. Of ik dan mee wil. Daar hoeft ik geen twee keer over na te denken. Zijn vader heeft een auto. Bijna niemand in onze klas heeft er een.

Dan rent Matje Manders ons voorbij. ‘Hé, k-k-kabouter!’ roept hij tegen Josje.

‘Niks van aan trekken,’ zeg ik.

Dat doet Josje ook niet, want hij begint over zijn oma: ‘Ze komt weer logeren en ze is heel zielig, want mijn opa is verdronken bij de watersnoodramp in Zeeland. Hij zat op het dak van hun huis samen met oma. Zo hoog stond het water. Ineens gleed hij er zomaar af en hij kon niet zwemmen. Mijn oma huilt al vijf jaar lang.’

Ik laat hem maar wauwelen want ik wil over een tijdje mee naar de Efteling. Ik hoop wel dat Josje dan een schone onderbroek aanheeft als ik naast hem in de auto zit.